

บทบาทของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ศักดิ์สิทธิ์ คณะชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2553

**LIBRARY ADMINISTRATOR ROLES IN THE PRIVATE HIGHER
EDUCATION INSTITUTES**

SAKSIT CKANACHART

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Business Administration

Department of Business Administration

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์หลายๆ ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท่าน ดร.เขาวลัทธิ ราชแพทยาคม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดที่เป็น ประโยชน์ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง และขอขอบพระคุณ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิสร พงศ์ยี่หล้า รองศาสตราจารย์วิรัช สงวนวงษ์วาน และรองศาสตราจารย์ ศิริชัย พงษ์วิชัย ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่ให้ทุนการศึกษาตลอดหลักสูตรและทุนในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ศักดิ์สิทธิ์ คณะชาติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
1.6 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	6
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 บทบาทของผู้บริหาร.....	8
2.2 ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	19
2.3 บทบาทของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	25
2.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	41
3.2 ประชากรและวิธีการเลือกตัวอย่าง.....	42
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
3.4 การรวบรวมข้อมูล.....	46
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4. ผลการศึกษา.....	47
ผลการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์และการพัฒนา	
ความรู้เกี่ยวกับห้องสมุด ของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารห้องสมุด สถาบันอุดมศึกษาเอกชน 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล บทบาทด้านสารสนเทศและบทบาทด้านการตัดสินใจ.....	55
ตอนที่ 3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	68
สมมติฐานที่ 1 ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีคุณลักษณะ ทางประชากรศาสตร์แตกต่างกันมีบทบาทการบริหารห้องสมุดที่แตกต่างกัน	68
สมมติฐานที่ 2 ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีขนาด แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการบริหารห้องสมุดที่แตกต่างกัน	79
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ.....	84
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	91
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	92
5.2 การอภิปรายผลการศึกษา	102
5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	105
5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	107
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	116
ภาคผนวก ข ข้อมูลเกี่ยวกับผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	124
ประวัติผู้เขียน.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	5
3.1 กลุ่มตัวอย่าง แยกตามขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน หลังจากทำการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนและคุณภาพข้อมูลแล้ว.....	44
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารห้องสมุดจำแนกตามขนาด สถาบันอุดมศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2551.....	48
4.2 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารจำแนกตามลักษณะ ประชากรศาสตร์และจำแนกตามข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	53
4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ของผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 3 ด้าน คือ บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บทบาทด้านสารสนเทศ และบทบาทด้านการตัดสินใจ ในภาพรวม.....	56
4.3.1 หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในแต่ละตำแหน่ง ของผู้บริหารห้องสมุด.....	57
4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาพรวม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	58
4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาพรวมด้านสารสนเทศ.....	61
4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ ผู้บริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในภาพรวม ด้านการตัดสินใจ.....	64
4.7 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างเพศชายกับเพศหญิง.....	68
4.8 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างช่วงอายุของผู้บริหาร.....	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.9 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร	70
4.10 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างสาขาวิชาที่จบการศึกษาสูงสุด.....	71
4.11 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างตำแหน่งงานของผู้บริหาร	72
4.12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายคู่ตำแหน่งงานปัจจุบัน โดยรวม โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	73
4.13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายคู่ตำแหน่งงานปัจจุบัน ด้านบทบาทความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	74
4.14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายคู่ตำแหน่งงานปัจจุบัน ด้านบทบาทด้านสารสนเทศ โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	75
4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายคู่ตำแหน่งงานปัจจุบันด้านการตัดสินใจ โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	76
4.16 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหาร	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.17 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างระยะเวลาในการทำงานในห้องสมุดปัจจุบันของผู้บริหาร.....	78
4.18 ผลการเปรียบเทียบและทดสอบความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดระหว่างขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	79
4.19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายกลุ่มขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	80
4.20 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายกลุ่มขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนด้านบทบาท ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	81
4.21 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายกลุ่มขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านบทบาท ด้านสารสนเทศ โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	82
4.22 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกี่ยวกับบทบาทการบริหาร ห้องสมุดรายกลุ่มขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้านบทบาท ด้านการตัดสินใจ โดยใช้การทดสอบ Scheffe.....	83
4.23 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหาร ห้องสมุดในบทบาทการบริหารห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	84
4.24 ข้อเสนอแนะการพัฒนาบทบาทผู้บริหารห้องสมุด 3 ด้าน บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บทบาทด้านสารสนเทศ และ บทบาทด้านการตัดสินใจ.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.24.1 บทบาทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	86
4.24.2 บทบาทด้านสารสนเทศ.....	88
4.24.3 บทบาทด้านการตัดสินใจ.....	89
5.1 สรุปสมมติฐานที่ 1.....	96
5.2 สรุปสมมติฐานที่ 2.....	99

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 โครงสร้างระบบงานหลักของห้องสมุด.....	23
3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	42
4.1 สัดส่วนนักศึกษาทั้งหมดของมหาวิทยาลัย / วิทยาลัยเอกชน จำแนกตามขนาดของสถาบันปีการศึกษา 2551.....	50
4.2 ผู้บริหารห้องสมุดของมหาวิทยาลัย / วิทยาลัยเอกชน ที่ทำการสำรวจ ตามขนาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน.....	51
4.3 จำนวนและสัดส่วนผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุด ของมหาวิทยาลัย / วิทยาลัยเอกชน ปีการศึกษา 2551.....	52